

Forskningslureri: Syndere og fristere

Rune Nydal og Berge Solberg,
redaktører:

Juks, uredelighet og god forskning

A vsløringer av spektakulært forskningsjuks har fått mye omtale og er møtt med hoderys-tende indignasjon i forskningsmiljø. Rokker dette ved forskningsvirksomhet

i sin alminnelighet? Selv det beste tre kan bære dårlig frukt, som det sies i boken. Denne boken tar utgangspunkt i innlegg ved et seminar om juks, uredelighet og god forskning som ble holdt i Trondheim i mars 2006. Boken består av åtte deler, inkludert introduksjonen. Temaene dreier seg om ulike forhold som kan belyse uredelighet, juks, etikk og moral i forskningsvirksomhet.

De aktuelle «superjukserne» som omtales i boken er forskningsmessige «wonderboys» innen sine miljø, som er stamcelleforskning, kreftforskning og nanovitenskap. Personene har utvilsomt evner utenom det vanlige, men har beveget seg bort fra vanlig moral i sin faglige virksomhet – og det omkringliggende miljøet har ikke reagert på det. Det er slett ikke ulikt dopingsakene i toppidretten.

Er løsningen «Mer etikk, takk»? Joda – det er sikkert bra med mer oppmerksomhet rundt dette i forskerutdanning og i retningslinjer for forskningsvirksomhet, for all del. Det betones at det hittil har vært det vitenskaplige samfunnet som har oppdaget og avslørt triksinger. I de aktuelle tilfellene er det personer utenfor forskerens eget lokal-miljø som har slått alarm; å slå alarm internt er ingen spøk.

Drivkreftene for juks og uredelighet i forskning kan være mange. Å bli beruset av egen virksomhet er sikkert en mekanisme. Kanskje har forskeren helt rett i sine vitenskaplige hypoteser, men prosessen han har brukt for å belyse hypotesene er råtten. Noen ganger er det økonomiske interesser i bildet, spesielt når det er snakk om patentering og markedsføring av medikamenter. En av bokens kapitler handler om «Fristere»

og «Syndere» i det universitets-industrielle kompleks. Her er det interessante og tankevekkende synspunkter. Matteus-prinsippet anvendes flittig i forskningsbyråkratiet – mye skal få mer.

Flere kapitler artig lesning. Blant annet kan vi lese om hvordan risikoreduksjonen ved legemiddelintervensjon presenteres for å framheve et medikaments nytteverdi. Det brukes litt «småuredelighet», for å si det slik. Eller hvordan øl ble en helsedrikk – i presen, må det tilføyes.

Nils Roar Gjerdet

Trondheim: Tapir Akademisk Forlag; 2006.
ISBN: 978-82-519214-0-4. 100 sider, 19
illustrasjoner, 4 tabeller, mykinnbundet.

Anne M. Lystad:

Håndbok i konflikthåndtering

K onflikthåndtering har vært et brennhett tema den siste tiden. Debattene i TV og aviser om Valla-saken har gitt oss mange tanker og kanskje også diskusjoner om forholdene

på egen arbeidsplass. Tannleger fungerer både som arbeidsgivere og faglig overordnede og mange er arbeidstakere i klinikker med private eller offentlige eiere. Mange typer konflikter er aktuelle i vår kliniske hverdag, og vi har alle et ansvar for å forebygge og håndtere dem på en profesjonell måte. I Aftenposten 16. april i år kunne vi lese at «det er de lederne som lar det skure og gå som mobber mest, de som ikke forholder seg til konflikter». Og det er nettopp dette som er bokens tema.

Boken har som hensikt å gi en enkel og konkret innføring og veiledning i konflikthåndtering, enten det gjelder organisasjoner eller enkeltmennesker. Målgruppen er ledere, tillitsvalgte og andre som blir berørt av konflikter. Forfatteren er utdannet sykepleier og boken har en vinkling mot helseprofesjoner.

Grunnleggende kommunikasjon er et viktig tema i boken og forfatteren begrunner dette med at alle som vil bidra i konflikthåndtering også må kunne noe om kommunikasjon gene-

relt. Enkel innføring i temaer som hvordan psykologiske faktorer påvirker måten å forholde seg til konflikter, konfliktskapende kommunikasjon og hvordan gruppekulturer preger arbeidsmiljøet, gir et grunnlag for bedre å forstå hvordan og hvorfor konflikter oppstår.

Håndtering av konflikter innebærer også vanlige arbeidskonflikter rundt arbeidstid og lønn. Boken tar for seg rettslige forhold i arbeidslivet, forhandlings- og meklingsteknikker. Det er nyttige tips om for eksempel hvilke argumenter man bør vektlegge når man skal forhandle om lønn. Likeledes konkrete tips om hvordan arbeidsgivere bør forholde seg for ikke å forverre konflikter, men få i gang konstruktive diskusjoner.

Når det gjelder mer personlige konflikter gir boken konkrete råd til selvhjelp ved følelser som sinne, sorg, skyldfølelse. Mer spesielle konflikter som mobbing og trakassering belyses på en saklig og informativ måte. Når og hvordan man skal, eller om man i det hele tatt bør melde fra om mobbing, baksnakking, rusbruk etc.

Opphør av arbeidsforhold er beskrevet, men her savner jeg mer grundig gjennomgang

Boken har seks hoveddeler. Den er greit inndelt og lett å lese, men kan også fungere som oppslagsverk både for å få oversikt over arbeidsmiljølov og konkret håndtering av spesielle konflikter. Den er ikke spesielt rettet mot små arbeidsmiljøer som en tannlegepraksis oftest er, men den kan allikevel gi et grunnlag for å håndtere ubehagelige situasjoner på mer effektive, profesjonelle og ikke minst juridisk riktige måter.

De 268 sidene har mange ord og det kan være litt langt mellom gullkornene, derfor savner jeg et stikkordregister.

Tiril Willumsen

Oslo: Akribe AS; 2006.
ISBN-13 978-82-7950-103-9
268 sider. Ingen tabeller eller illustrasjoner.

Vi vil gjerne ha
e-postadressen din.
www.tannlegeforeningen.no